

REPUBLIKA SRPSKA
Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka
Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka
St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2019. do 30.06.2019. godine

Broj: UO – 19/19

Datum: 18.09.2019. godine

Banja Luka, septembar 2019. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	4
1. STRUKTURA SEKTORA	5
2. OSIGURANJE	6
2.1. Tržište osiguranja	6
2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja	6
2.1.1.1. Društva za osiguranje	6
2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju.....	8
2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	8
2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari	9
2.1.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske.....	9
2.1.3. Tržišna struktura i koncentracija	10
2.1.4. Obračunata premija po društvima za osiguranje	11
2.1.4.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ..	11
2.1.4.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH.....	15
2.1.5. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	15
2.1.5.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj	15
2.1.5.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju	17
2.2. Bilansna struktura	18
2.2.1. Bilans stanja.....	18
2.2.2. Bilans uspjeha	22
2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji	25
2.3.1. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	25
2.3.1.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	25
2.3.1.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotnih osiguranja	25
2.3.1.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životna osiguranje ...	27
2.3.2. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranje	29
2.3.3. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	30
2.3.4. Pokazatelji rentabilnost imovine i rentabilnosti vlastitih sredstava.....	31
2.3.5. Ostali pokazatelji poslovanja	31
3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE	32
3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	32
3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond	34

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske	6
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS	7
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje	7
Tabela 4: Zahtjevi za naknadu štete trećim oštećenim licima prema Zaštitnom fondu.....	9
Tabela 5: Premija osiguranja obračunata na tržištu Republike Srpske.....	9
Tabela 6: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja	9
Tabela 7: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske	10

Tabela 8: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama.....	11
Tabela 9: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	11
Tabela 10: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH	13
Tabela 11: Ukupno obračunata premija prema vrstama osiguranja	13
Tabela 12: Obračunata premija po filijalama društava iz FBiH.....	15
Tabela 13: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske	16
Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja.....	16
Tabela 15: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja.....	17
Tabela 16: Aktiva- ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	19
Tabela 17: Pasiva - ukupno za sva društva za osiguranje	21
Tabela 18: Bilans uspjeha - ukupno za sva društva za osiguranje iz RS	22
Tabela 19: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja	29
Tabela 20: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja	29
Tabela 21: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja u vrsti: osiguranje od odgovornosti za motorna vozila na dan 30.06.2019. godine.....	30
Tabela 22: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio neživotnih osiguranja.....	30
Tabela 23: Pokazatelji rentabilnosti.....	31
Tabela 24: Ostali pokazatelji poslovanja društava za osiguranje	31
Tabela 25: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	32
Tabela 26: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom.....	33
Tabela 27: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda.....	34
Tabela 28: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda.....	35

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS	12
Grafikon 2: Obračunata premija životnih i neživotnih osiguranja	14
Grafikon 3: Obračunata premija prema vrstama osiguranja	14
Grafikon 4: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS.....	19
Grafikon 5: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje	21
Grafikon 6: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS.....	25
Grafikon 7: Ukupno obračunate tehničke rezerve društava za neživotna osiguranje.....	26
Grafikon 8: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS	26
Grafikon 9: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.....	27
Grafikon 10: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja	27
Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS.....	28
Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja.....	28

UVODNA RIJEČ

Izveštaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj, za period 01.01. do 30.06.2019. godine, sadrži informacije o stanju u osiguranju i dobrovoljnom penzijskom osiguranju, a pripremljen je na osnovu finansijskih, revizorskih, aktuarskih i drugih izvještaja, koje učesnici na tržištu osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske.

U registrima Agencije, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, bilo je upisano 15 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i 11 filijala društava za osiguranje čije je sjedište u FBiH, pri čemu je postupak brisanja jedne filijale društva za osiguranje iz FBiH bio u toku. Pad vrijednosti Herfindahl Hirschman–ovog indeksa, uz kontinuiran porast broja društava za osiguranje sa tržišnim učešćem manjim od 5% u ukupno obračunatoj premiji osiguranja, ukazuje da na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj postoji prilično jaka konkurencija.

Premija obračunata na tržištu osiguranja Republike Srpske, u prvom polugodištu 2019. godine, iznosila je 114,8 miliona KM i bila je veća za 2,8%, u odnosu na isti period prethodne godine. Premija neživotnih osiguranja je porasla za 1,1%, a premija životnih osiguranja za 11,8%. Iako je nastavljen trend rasta premije životnih osiguranja, ova premija još uvijek nije dostigla nivo uporedivih tržišta osiguranja zemalja regiona. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, obračunato je 30,7 miliona KM premije, ili 26,7% ukupno obračunate premije na tržištu Republike Srpske.

U vezi poslovanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koje uključuje i poslovanje u FBiH, treba istaći da je ukupno obračunata premija iznosila 113,1 milion KM, odnosno da je bila za 5,3% veća, u odnosu na prvo polugodište 2018. godine. Najveće učešće u ukupno obračunatoj premiji je imala premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, koje je iznosilo 63,4%. Nadalje, ukupna bilansna suma je povećana za 4,1%, a ukupno obračunate tehničke rezerve za 9,2%. U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najveće učešće su imala ulaganja u oročene depozite, uz evidentan porast ulaganja u obveznice čiji je emitent Republika Srpska. Ulaganja u hartije od vrijednosti učestvuju sa 91,4% u strukturi ukupnih ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja, u okviru kojih dominantno učešće imaju obveznice Republike Srpske. Ukupan neto rezultat perioda bio je dobitak u iznosu od 14 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 9,4%. Koeficijent opšte likvidnosti bio je znatno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospijeca.

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je jedan dobrovoljni penzijski fond. Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Prva uplata u dobrovoljni penzijski fond izvršena je krajem 2017. godine. Sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, ukupan broj aktivnih članova dobrovoljnog penzijskog fonda bio je 1.983, a neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 784.196 KM.

Direktor
Slaven Dujaković

1. STRUKTURA SEKTORA

U ovom izvještaju, sektor osiguranja obuhvata djelatnost osiguranja (u daljem tekstu: osiguranje) i djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima (u daljem tekstu: dobrovoljno penzijsko osiguranje).

Prema Zakonu o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19) djelatnost osiguranja je djelatnost zaključivanja i izvršavanja ugovora o osiguranju i reosiguranju, te djelatnost posrednika i zastupnika u osiguranju. Pored toga, ovim zakonom je regulisano osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak rada društava za osiguranje i filijala društava za osiguranje iz FBiH, te je osnovana Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija). Društva za osiguranje mogu obavljati osiguranje, kao isključivu djelatnost. Pored Zakona o društvima za osiguranje, zakonski okvir za obavljanje djelatnosti osiguranja čine i:

- Zakon o zastupanju u osiguranju i posredovanju u osiguranju i reosiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 47/17), kojim su uređena pravila za obavljanje zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju, uslovi za izdavanje i prestanak važenja ovlašćenja i dozvola u ovom segmentu, kao i nadzor nad obavljanjem zastupanja i posredovanja u osiguranju i reosiguranju i
- Zakon o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15), kojim su propisane vrste obaveznih osiguranja u saobraćaju, te pravila njihovog obavljanja.

Prema Zakonu o dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 13/09), društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima obavljaju djelatnost organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i drugim penzijskim fondovima osnovanim u skladu sa posebnim zakonima. Takođe, ovim zakonom je regulisano organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, osnivanje, djelatnost i poslovanje društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, poslovi i obaveze kastodi banke, nadležnost Agencije u regulisanju i vršenju nadzora nad društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, organizovanje penzijskih planova i druga pitanja od značaja za funkcionisanje dobrovoljnih penzijskih fondova.

Obavljanje osiguranja i dobrovoljnog penzijskog osiguranja regulisano je i podzakonskim aktima koje donosi Agencija.

Zakoni i podzakonski akti kojim je uređen sektor osiguranja, dostupni su i na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba).

2. OSIGURANJE

2.1. Tržište osiguranja

2.1.1. Učesnici na tržištu osiguranja

Učesnici na tržištu osiguranja, pod nadzorom Agencije, su: društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, zastupnici i brokери u osiguranju, te Zaštitni fond Republike Srpske i ovlašćeni aktuari.

2.1.1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske, u prvoj polovini 2019. godine, poslovalo je 15 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva, na dan 30.06.2019. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje iz Republike Srpske

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	Atos osiguranje a.d.	Bijeljina	strano
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje a.d.	Milići	domaće
4.	Euros osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
6.	Mikrofin osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje a.d.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura a.d.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant d.d.	Brčko	domaće
10.	Premium osiguranje a.d.	Banja Luka	domaće
11.	SAS-SuperP OSIGURANJE a.d.	Bijeljina	domaće
12.	Triglav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
13.	Grawe osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
14.	Dunav osiguranje a.d.	Banja Luka	strano
15.	Wiener osiguranje a.d.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 15 društava za osiguranje, koja imaju sjedište u Republici Srpskoj, 12 je obavljalo djelatnost neživotnih osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnih i životnih osiguranja (kompozitna društva za osiguranje), pri čemu je 9 društava za osiguranje poslovalo putem filijale u FBiH.

Sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, u registar filijala društava za osiguranje iz FBiH bilo je upisano 11 filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, od kojih je 10 filijala obavljalo poslove osiguranja na tržištu Republike Srpske¹.

¹ U periodu izrade ovog izvještaja, bio je u toku postupak brisanja jedne filijale društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH iz Registra Agencije, zbog pripajanja društava za osiguranje u FBiH.

Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, 9 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 6 društava za osiguranje bilo u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje iz RS

R.B.	Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivni	Učešće u obračunatoj premiji
1.	Većinsko domaće vlasništvo	9	53,2%	38,9%	53,1%
2.	Većinsko strano vlasništvo	6	46,8%	61,1%	46,9%
UKUPNO		15	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i Centralni registar HOV

Društva sa većinskim stranim kapitalom su učestvovala u ukupnom kapitalu sa 46,8%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 61,1% ukupne aktive i 46,9% obračunate premije.

Prema Izveštaju Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka - knjizi akcionara, državni kapital je evidentiran u Osiguranju Aura a.d. Banja Luka sa učešćem 38% (prioritetne akcije) i u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka sa učešćem 34,9%.

Ljudski resursi

Na dan 30.06.2019. godine, u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bilo je zaposleno 1.557 radnika. Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 30.06.2017.		Stanje na dan 30.06.2018.		Stanje na dan 30.06.2019.		INDEKS 2019/18
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	
NK	8	0,5	8	0,6	9	0,6	112,5
PK	2	0,1	1	0,1	1	0,1	100,0
NS	1	0,1	0	0,0	0	0,0	
KV	65	4,5	64	4,5	64	4,1	100,0
SSS	746	51,2	727	50,9	790	50,7	108,7
VKV	8	0,5	8	0,6	28	1,8	350,0
VŠS	83	5,7	77	5,4	78	5,0	101,3
VSS	515	35,3	516	36,2	557	35,8	107,9
MR	29	2,0	24	1,7	28	1,8	116,7
DR	1	0,1	2	0,1	2	0,1	100,0
U K U P N O	1.458	100,0	1.427	100,0	1.557	100,0	109,1

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Pored toga, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH, na dan 30.06.2019. godine, bilo je zaposleno 271 lice, a u Zaštitnom fondu Republike Srpske 7 lica, što zajedno sa zaposlenima u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosi 1.835 zaposlenih lica. Na tržištu osiguranja Republike Srpske rade i zastupnici i brokери u osiguranju (fizička lica), te ovlašćeni aktuari, a što je navedeno u nastavku ovog poglavlja.

2.1.1.2. Zastupnici i brokera u osiguranju

Zaključno sa 30.06.2019. godine, u Registar zastupnika i brokera u osiguranju kod Agencije bilo je upisano:

- 317 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 33 registrovalo preduzetničke radnje,
- 18 društava za zastupanje u osiguranju sa sjedištem u Republici Srpskoj (uključujući Pošte Srpske, mikrokreditno društvo i banke) i 4 filijale društava za zastupanje iz FBiH,
- 23 brokera u osiguranju – fizička lica,
- 5 brokerskih društava sa sjedištem u Republici Srpskoj i 2 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara zastupnika i brokera u osiguranju.

U izvještajnom periodu, Agencija je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlašćenja za obavljanje poslova zastupnika i brokera u osiguranju. Stručni ispit je položilo 45 kandidata.

2.1.1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09), kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15). Zaštitni fond je obavezan da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo (štete na licima) ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti (štete na licima i stvarima). Pored toga, Zaštitni fond je obavezan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i plaćaju doprinos Zaštitnom fondu. Doprinos se plaća srazmjerno obračunatoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupni prihodi Zaštitnog fonda, u prvoj polovini 2019. godine, su iznosili 1.548.954 KM, u okviru kojih su poslovni prihodi učestvovali u iznosu od 1.337.890 KM (86,4%). Poslovne prihode činili su prihodi od doprinosa i članarina (77,1%) i prihodi od uknjiženih regresnih potraživanja (22,9%). Pored poslovnih, prihode Zaštitnog fonda činili su finansijski prihodi, te ostali prihodi koji se najvećim dijelom odnose na naplaćena otpisana potraživanja. Ukupni rashodi iznosili su 1.279.932 KM, od kojih se 1.031.886 KM (80,6%) odnosilo na poslovne rashode, u okviru kojih su troškovi rezervisanja učestvovali sa 68,8%, troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi sa 20%, dok su svi ostali poslovni rashodi učestvovali sa 11,2%. Pored poslovnih, rashode Zaštitnog fonda činili su rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja. Zaštitni fond je u prvoj polovini 2019. godine ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 269.022 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate zahtjeva za naknadu šteta na licima ili imovini iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Zahtjevi za naknadu štete trećim oštećenim licima prema Zaštitnom fondu

R.B.	Odštetni zahtjevi	30.06.2018.	30.06.2019.	Indeks 2019/2018
1.	Prijavljeni zahtjevi u tekućem periodu i reaktivirani	186	183	98,4
2.	Broj prenesenih iz prethodnog perioda	143	149	104,2
3.	Ukupan broj zahtjeva (1+2)	329	332	100,9
4.	Broj odbijenih zahtjeva	46	37	80,4
5.	Broj obrađenih zahtjeva bez odbijenih	155	153	98,7
6.	Broj isplaćenih zahtjeva	155	153	98,7
7.	Iznos isplaćenih zahtjeva (KM)	933.148	682.265	73,1

Izvor: Izveštaj Zaštitnog fonda

2.1.1.4. Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za funkcionisanje sektora osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 30.06.2019. godine, u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 38 lica. Na internet stranici Agencije dostupan je aktuelni izvod iz registara ovlašćenih aktuara.

2.1.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednim tabelarnim pregledima, predstavljena je struktura ukupno obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske.

Tabela 5: Premija osiguranja obračunata na tržištu Republike Srpske

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu Republike Srpske	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	83.478.957	79,6	85.615.385	76,7	88.394.733	77,0	103,2
1.1	Neživotna osiguranja	73.727.361	70,3	76.456.735	68,5	78.265.823	68,2	102,4
1.2	Životna osiguranja	9.751.596	9,3	9.158.650	8,2	10.128.910	8,8	110,6
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	21.332.101	20,4	26.059.528	23,3	26.443.562	23,0	101,5
2.1	Neživotna osiguranja	14.402.975	13,7	17.563.518	15,7	16.826.999	14,7	95,8
2.2	Životna osiguranja	6.929.126	6,6	8.496.010	7,6	9.616.563	8,4	113,2
UKUPNO		104.811.058	100,0	111.674.913	100,0	114.838.295	100,0	102,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Tabela 6: Obračunata premija na tržištu osiguranja u RS, prema vrstama osiguranja

Vrsta osiguranja	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		Indeks 2019/18
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje nezgode	7.752.071	7,4	8.881.606	8,0	9.263.641	8,1	104,3
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	7.179.675	6,9	8.179.186	7,3	9.371.705	8,2	114,6
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	5.025.463	4,8	4.399.516	3,9	4.569.300	4,0	103,9
Osiguranje ostalih šteta na imovini	3.855.948	3,7	3.937.386	3,5	4.340.542	3,8	110,2
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	61.623.481	58,8	65.455.738	58,6	63.871.433	55,6	97,6
Ostalo	2.693.697	2,6	3.166.822	2,8	3.676.201	3,2	116,1
Ukupno neživotna osiguranja	88.130.335	84,1	94.020.253	84,2	95.092.822	82,8	101,1
Životno osiguranje	16.680.723	15,9	17.654.660	15,8	19.745.473	17,2	111,8
Ukupno	104.811.058	100,0	111.674.913	100,0	114.838.295	100,0	102,8

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 30.06.2019. godine, iznosila je 114.838.295 KM i veća je, u odnosu na isti period prethodne godine, za 3.163.382 KM ili 2,8%. Od obračunate premije na tržištu osiguranja Republike Srpske na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 95.092.822 KM ili 82,8%, dok je obračunata premija životnih osiguranja iznosila 19.745.473 KM ili 17,2%. Obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 1,1%, a premija životnih osiguranja za 11,8%.

2.1.3. Tržišna struktura i koncentracija

Učešće društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prikazano je u narednoj tabeli.

Tabela 7: Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz RS i filijala iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
1.	Atos osiguranje a.d.	7,7%	7,9%	5,4%
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	5,3%	4,9%	5,0%
3.	Grawe osiguranje a.d.	7,4%	7,1%	7,9%
4.	Drina osiguranje a.d.	10,6%	9,8%	9,2%
5.	Euros osiguranje a.d.	3,7%	4,0%	3,5%
6.	Wiener osiguranje a.d.	9,3%	7,5%	7,8%
7.	Dunav osiguranje a.d.	8,9%	8,3%	8,0%
8.	Krajina osiguranje a.d.	0,6%	1,0%	1,7%
9.	Mikrofin osiguranje a.d.	3,1%	3,4%	3,3%
10.	Nešković osiguranje a.d.	8,0%	7,0%	6,9%
11.	Osiguranje Aura a.d.	4,6%	5,1%	5,9%
12.	Osiguranje Garant d.d.	3,7%	4,0%	4,4%
13.	Premium osiguranje a.d.	-	-	1,5%
14.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	1,4%	1,6%	1,6%
15.	Triglav osiguranje a.d.	5,2%	5,0%	4,8%
16.	Asa osiguranje d.d.	2,0%	2,6%	2,8%
17.	Adriatic osiguranje d.d.	0,7%	2,9%	2,7%
18.	Camelija osiguranje d.d.	0,3%	0,3%	0,2%
19.	Croatia osiguranje d.d.	0,8%	1,3%	1,2%
20.	Grawe osiguranje d.d.	-	-	0,0% ²
21.	Euroherc osiguranje d.d.	3,1%	3,4%	3,5%
22.	SARAJEVO osiguranje d.d.	2,2%	1,8%	1,2%
23.	Vienna osiguranje d.d.	3,6%	3,5%	3,7%
24.	Osiguranje "VGT" d.d.	0,3%	0,1%	-
25.	UNIQA osiguranje d.d.	4,8%	5,8%	6,0%
26.	Zovko osiguranje d.d.	2,3%	-	-
27.	Triglav osiguranje d.d.	0,4%	0,5%	0,6%
28.	Central osiguranje d.d.	-	1,1%	1,1%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj po peer grupama, iz kojeg se vidi da nije bilo značajnih promjena broja društava za osiguranje po peer grupama, te da ni jedno društvo za osiguranje nije ostvarilo učešće u ukupno obračunatoj premiji veće od 10%.

² U ovom izvještajnom periodu, filijala društva za osiguranje Grawe osiguranje d.d. Sarajevo je brisano iz Registra Agencije, pa je shodno periodu obavljanja poslova osiguranja u Republici Srpskoj ostvareno tržišno učešće iznosilo je 0,017% (19.184 KM)

Tabela 8: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama

Učešće	Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje i filijala društava iz FBiH
do 5%	37,6%	17	36,4%	16	42,8%	18
5-10%	51,8%	7	63,6%	9	57,2%	8
10-15%	10,6%	1	0	0	0	0
preko 15%	0,0%	0	0	0	0	0

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učesće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman–ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. Kako je Herfindahl Hirschman–ov indeks, u prvoj polovini 2019. godine, iznosio 564 poena, može se zaključiti da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija.

2.1.4. Obračunata premija po društvima za osiguranje

2.1.4.1. Obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 30.06.2019. godine, društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje ostvarila na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 113.089.490 KM (od čega 88.394.733 KM u Republici Srpskoj, a 24.694.757 KM u FBiH). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bila je veća za 5.667.473 KM ili 5,3%.

U narednoj tabeli prikazan je pregled ukupno obračunate premije po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 9: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

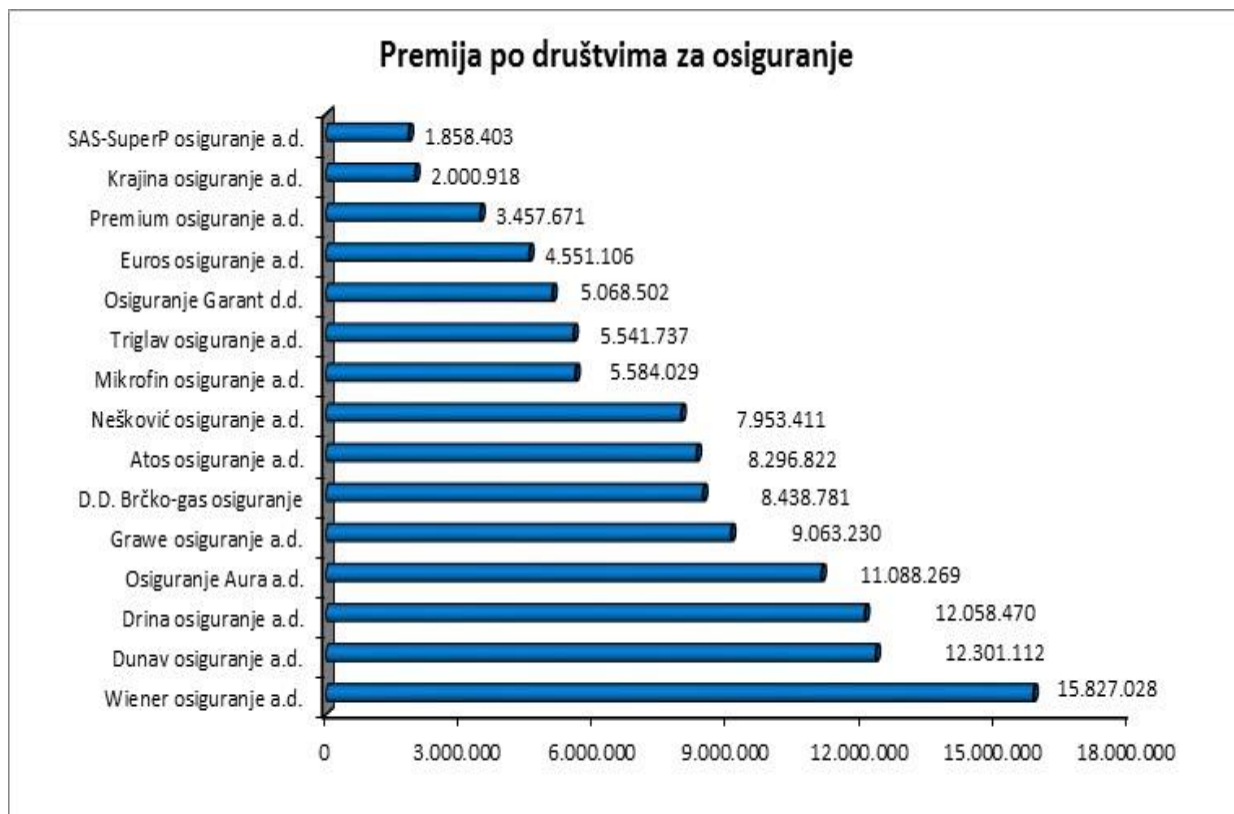
(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Ukupno obračunata premija						INDEKS 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje a.d.	9.204.154	8,9	11.293.497	10,5	8.296.822	7,3	73,5
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	8.169.246	7,9	8.075.505	7,5	8.438.781	7,5	104,5
3.	Grawe osiguranje a.d.	3.852	0,0	4.240	0,0	3.379	0,0	79,7
4.	Drina osiguranje a.d.	13.145.539	12,7	12.552.571	11,7	12.058.470	10,7	96,1
5.	Dunav osiguranje a.d.	11.468.582	11,1	11.971.464	11,1	11.961.445	10,6	99,9

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Ukupno obračunata premija						INDEKS 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
6.	Wiener osiguranje a.d.	15.183.421	14,7	14.394.683	13,4	14.447.543	12,8	100,4
7.	Krajina osiguranje a.d.	649.064	0,6	1.089.990	1,0	2.000.918	1,8	183,6
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	4.361.939	4,2	5.214.856	4,9	5.584.029	4,9	107,1
9.	Nešković osiguranje a.d.	8.402.020	8,1	7.857.536	7,3	7.953.411	7,0	101,2
10.	Osiguranje Aura a.d.	6.939.798	6,7	8.405.139	7,8	11.088.269	9,8	131,9
11.	Triglav osiguranje a.d.	5.419.844	5,2	5.625.976	5,2	5.541.737	4,9	98,5
12.	Osiguranje Garant d.d.	3.892.690	3,8	4.494.184	4,2	5.068.502	4,5	112,8
13.	Euros osiguranje a.d.	3.916.396	3,8	4.421.647	4,1	4.551.106	4,0	102,9
14.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	1.502.596	1,5	1.778.939	1,7	1.858.403	1,6	104,5
15.	Premium osiguranje a.d.					3.457.671	3,1	
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA		92.259.140	89,1	97.180.228	90,5	102.310.488	90,5	105,3
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje a.d.	7.706.663	7,4	7.907.010	7,4	9.059.851	8,0	114,6
2.	Dunav osiguranje a.d.	355.050	0,3	352.616	0,3	339.667	0,3	96,3
3.	Wiener osiguranje a.d.	3.207.513	3,1	1.982.164	1,8	1.379.484	1,2	69,6
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA		11.269.225	10,9	10.241.789	9,5	10.779.002	9,5	105,2
UKUPNO:		103.528.366	100,0	107.422.017	100,0	113.089.490	100,0	105,3

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 1: Ukupno obračunata premija po društvima za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U narednoj tabeli dat je pregled obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem Republici Srpskoj ostvarene u FBiH.

Tabela 10: Obračunata premija društava za osiguranje iz RS u FBiH

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA	Obračunata premija						INDEKS 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje a.d.	1.103.913	5,5	2.461.946	11,3	2.126.555	8,6	86,4
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	2.607.793	13,0	2.611.077	12,0	2.749.394	11,1	105,3
3.	Drina osiguranje a.d.	2.037.182	10,2	1.645.961	7,5	1.522.441	6,2	92,5
4.	Dunav osiguranje a.d.	2.520.178	12,6	3.040.895	13,9	3.124.683	12,7	102,8
5.	Wiener osiguranje a.d.	7.080.727	35,3	6.893.321	31,6	6.181.311	25,0	89,7
6.	Mikrofin osiguranje a.d.	1.113.328	5,6	1.378.301	6,3	1.806.284	7,3	131,1
7.	Osiguranje Aura a.d.	2.068.658	10,3	2.691.991	12,3	4.279.394	17,3	159,0
8.	Euros osiguranje a.d.					491.396	2,0	
9.	Premium osiguranje a.d.					1.763.207	7,1	
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA		18.531.780	92,4	20.723.493	95,0	24.044.665	97,4	116,0
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Dunav osiguranje a.d.							
2.	Wiener osiguranje a.d.	1.517.629	7,6	1.083.140	5,0	650.092	2,6	60,0
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA		1.517.629	7,6	1.083.140	5,0	650.092	2,6	60,0
UKUPNO:		20.049.409	100,0	21.806.632	100,0	24.694.757	100,0	113,2

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Devet društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavljalo je poslove osiguranja putem filijale u FBiH. Ova društva za osiguranje obračunala su premiju u iznosu od 24.694.757 KM, koja je učestvovala u ukupnoj premiji društava sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 21,8%. U strukturi premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja je ostvarena u FBiH, dominirala je premija neživotnih osiguranja sa 97,4%. Iako su, u ovom izvještajnom periodu, tri društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala na tržištu osiguranja FBiH manju premiju, ukupna premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala na ovom tržištu je povećana za 13,2%, u odnosu na isti period prethodne godine.

Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura ukupno obračunate premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, prema vrstama osiguranja, s tim da se navedeno pod „ostalo“ odnosi na 13 vrsta neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju oko jednog procenta.

Tabela 11: Ukupno obračunata premija prema vrstama osiguranja

(u KM)

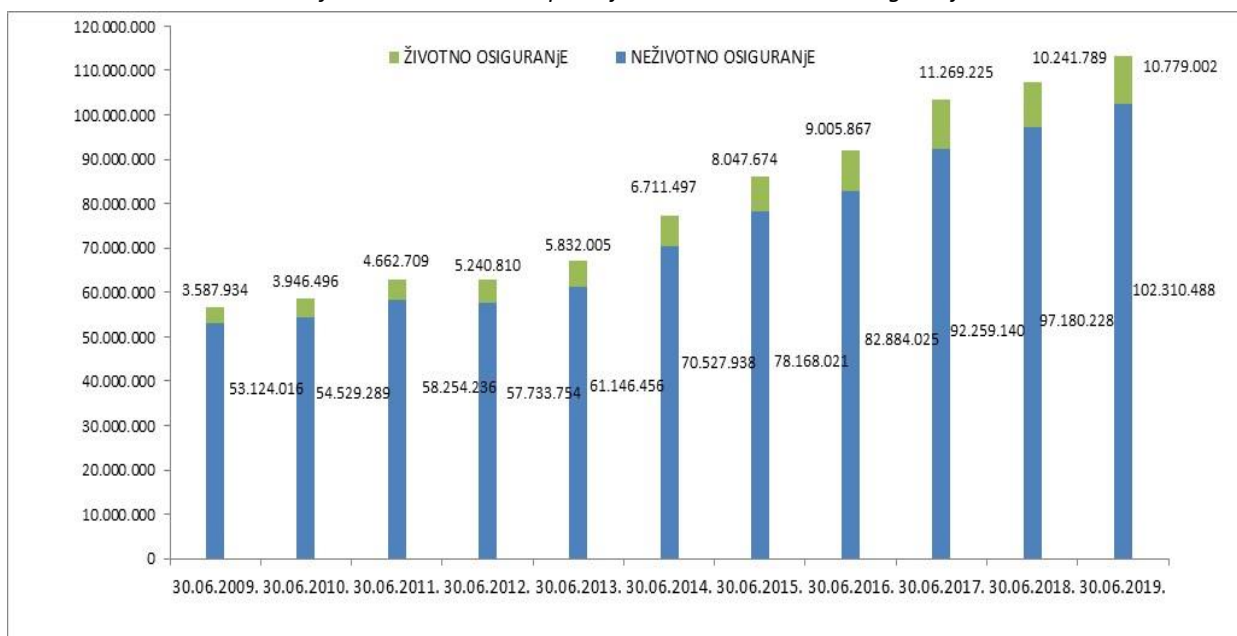
Vrsta osiguranja	Obračunata premija						Indeks 2019/18
	30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje nezgode	7.020.116	6,8	8.074.817	7,5	8.802.981	7,8	109,0
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	5.856.780	5,7	6.375.706	5,9	7.480.009	6,6	117,3
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	4.757.819	4,6	3.987.693	3,7	4.321.929	3,8	108,4
Osiguranje ostalih šteta na imovini	5.957.410	5,8	5.898.896	5,5	5.946.512	5,3	100,8
Osiguranje od odgovornosti za m/v	65.351.951	63,1	69.394.912	64,6	71.745.729	63,4	103,4
Ostalo	3.315.065	3,2	3.448.204	3,2	4.013.328	3,5	116,4
Ukupno neživotna osiguranja	92.259.140	89,1	97.180.228	90,5	102.310.488	90,5	105,3
Životno osiguranje	11.269.225	10,9	10.241.789	9,5	10.779.002	9,5	105,2
Ukupno	103.528.366	100,0	107.422.017	100,0	113.089.490	100,0	105,3

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Od ukupno obračunate premije, na premiju neživotnih osiguranja odnosilo se 102.310.488 KM ili 90,5%, dok je premija životnog osiguranja iznosila 10.779.002 KM ili 9,5%. U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 5,3%, a premija životnih osiguranja za 5,2%. U ukupno obračunatoj premiji osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, najznačajnije učešće je imala premija obaveznog osiguranja od autoodgovornosti sa 99,4%. Učešće premije obaveznog osiguranja od autoodgovornosti, u ukupno obračunatoj premiji osiguranja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, bilo je 63,1%, odnosno u ukupno obračunatoj premiji neživotnih osiguranja 69,7%.

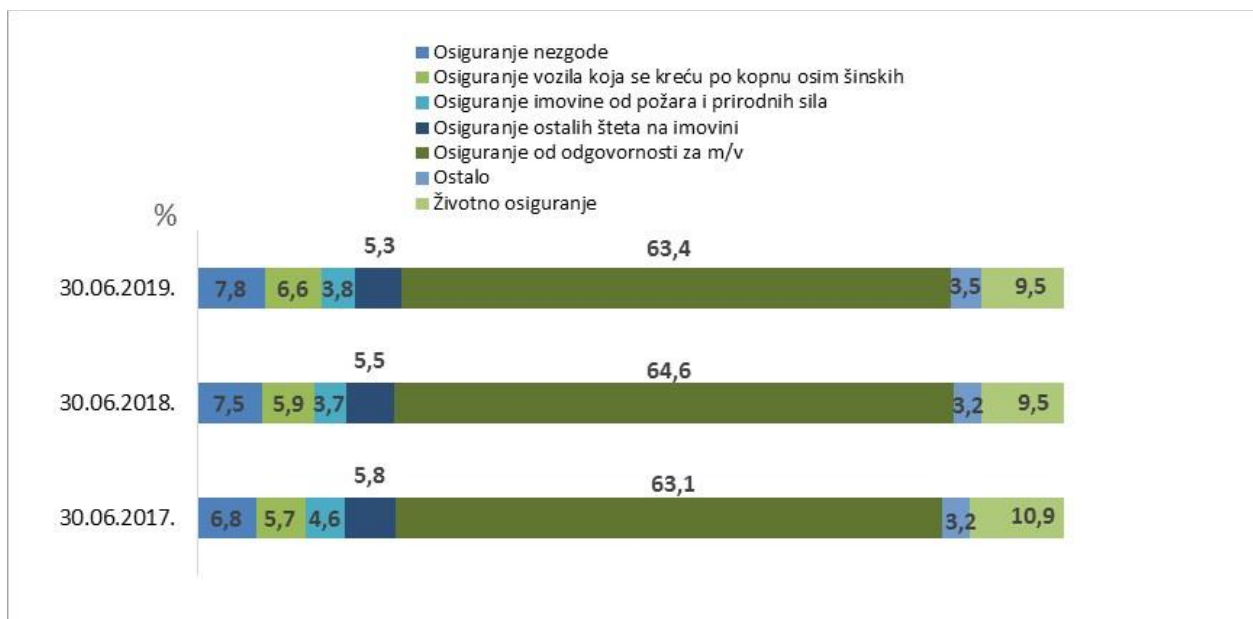
U nastavku se daju grafičke ilustracije strukture ukupno obračunate premije društava za osiguranja sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 2: Obračunata premija životnih i neživotnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Grafikon 3: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

2.1.4.2. Obračunata premija filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH

U ukupno obračunatoj premiji, na tržištu osiguranja Republike Srpske, filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH učestvovala su sa 23,0% , odnosno u iznosu od 26.443.562 KM.

U narednoj tabeli se daje pregled obračunate premije filijala društava sa sjedištem u FBiH, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj.

Tabela 12: Obračunata premija po filijalama društava iz FBiH

R.B.	FILIJALE DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE IZ FBiH	Obračunata premija						Indeks 2019/18
		30.06.2017.		30.06.2018.		30.06.2019.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
(u KM)								
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	2.089.619	9,8	2.910.505	11,2	3.192.429	12,1	109,7
2.	Adriatic osiguranje d.d.	609.354	2,9	3.228.394	12,4	3.039.676	11,5	94,2
3.	Camelija osiguranje d.d.	341.984	1,6	384.140	1,5	271.963	1,0	70,8
4.	Croatia osiguranje d.d.	739.442	3,5	1.365.135	5,2	1.272.183	4,8	93,2
5.	Euroherc osiguranje d.d.	3.255.831	15,3	3.823.591	14,7	4.011.785	15,2	104,9
6.	Vienna osiguranje d.d.	108.768	0,5	100.687	0,4	77.371	0,3	76,8
7.	Sarajevo osiguranje d.d.	2.301.399	10,8	1.978.926	7,6	1.320.766	5,0	66,7
8.	Uniqa osiguranje d.d.	2.198.748	10,3	2.452.062	9,4	2.371.787	9,0	96,7
9.	VGT osiguranje d.d.	339.686	1,6	69.420	0,3			
10.	Zovko osiguranje d.d.	2.418.143	11,3					
11.	Central osiguranje d.d.			1.250.658	4,8	1.249.854	4,7	99,9
12.	Grawe osiguranje d.d.					19.184	0,1	
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA		14.402.975	67,5	17.563.518	67,4	16.826.999	63,6	95,8
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Adriatic osiguranje d.d.	78.117	0,4	41.551	0,2	19.190	0,1	46,2
2.	Croatia osiguranje d.d.	54.177	0,3	77.792	0,3	81.886	0,3	105,3
3.	Vienna osiguranje d.d.	3.634.530	17,0	3.833.624	14,7	4.223.449	16,0	110,2
4.	Uniqa osiguranje d.d.	2.786.040	13,1	3.996.866	15,3	4.572.198	17,3	114,4
5.	Triglav osiguranje d.d.	376.262	1,8	546.177	2,1	719.841	2,7	131,8
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA		6.929.126	32,5	8.496.010	32,6	9.616.563	36,4	113,2
UKUPNO PREMIJA		21.332.101	100,0	26.059.528	100,0	26.443.562	100,0	101,5

Izvor: Izveštaji filijala društava iz FBiH

U strukturi premije filijala društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH, koja je obračunata na tržištu osiguranja Republike Srpske, neživotna osiguranja su učestvovala sa 63,6%, a životna osiguranja sa 36,4%. Premija neživotnih osiguranja koju su filijale društava za osiguranje sa sjedištem u FBiH obračunale u Republici Srpskoj je manja za 4,2%, dok je premija životnih osiguranja povećana za 13,2%, u odnosu na isti period prethodne godine.

2.1.5. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju**2.1.5.1. Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj**

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske.

Tabela 13: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu	30.06.2018.				30.06.2019.			
		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranju		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
		Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1.	DRUŠTVA ZA OSIGURANJE IZ RS	15.046.841	17,6%	3.593.837	4,2%	16.808.914	19,0%	3.431.114	3,9%
1.1.	Neživotna osiguranja	7.476.641	9,8%	3.575.252	4,7%	8.201.041	10,5%	3.393.799	4,3%
1.2.	Životna osiguranja	7.570.200	82,7%	18.585	0,2%	8.607.873	85,0%	37.315	0,4%
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	10.154.749	39,0%	424.195	1,6%	10.198.098	38,6%	228.880	0,9%
2.1.	Neživotna osiguranja	3.880.558	22,1%	418.512	2,4%	2.977.700	17,7%	221.252	1,3%
2.2.	Životna osiguranja	6.274.191	73,8%	5.683	0,1%	7.220.399	75,1%	7.628	0,1%
	UKUPNO	25.201.590	22,6%	4.018.031	3,6%	27.007.013	23,5%	3.659.993	3,2%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Premija na tržištu osiguranja Republike Srpske u prvoj polovini 2019. godine, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 30.667.006 KM ili 26,7% ukupno obračunate premije i veća je za 5,0%, u odnosu na isti period prethodne godine.

Premija neživotnih osiguranja, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 14.793.791 KM ili 15,6% premije neživotnih osiguranja i manja je za 3,6%. Putem zastupnika i brokera u osiguranju, obračunato je 15.873.215 KM ili 80,4% premije životnih osiguranja, a što predstavlja povećanje obračunate premije životnih osiguranja putem ovih kanala prodaje za 14,5%.

Putem zastupnika u osiguranju obračunata je premija u iznosu od 27.007.013 KM, odnosno 23,5% ukupno obračunate premije, dok je putem brokera u osiguranju obračunato 3.659.993 KM ili 3,2% ukupne premije.

U narednoj tabeli daje se pregled premije obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja.

Tabela 14: Premija obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju na tržištu Republike Srpske, po vrstama osiguranja (u KM)

Vrste osiguranja	30.06.2018.				30.06.2019.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranje		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranje		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Osiguranje nezgode	2.844.206	32,0%	2.110.411	23,8%	2.920.297	31,5%	2.040.794	22,0%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	745.579	9,1%	365.353	4,5%	916.440	9,8%	279.771	3,0%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	297.622	6,8%	656.843	14,9%	287.061	6,3%	531.158	11,6%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	113.649	2,9%	478.014	12,1%	366.114	8,4%	224.767	5,2%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	6.804.614	10,4%	52.438	0,1%	6.036.707	9,5%	53.750	0,1%

Vrste osiguranja	30.06.2018.				30.06.2019.			
	Obračunata premija putem zastupnika u osiguranje		Obračunata premija putem brokera u osiguranju		Obračunata premija putem zastupnika u osiguranje		Obračunata premija putem brokera u osiguranju	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
Ostalo ³	551.529	17,4%	330.706	10,4%	652.122	17,7%	484.810	13,2%
Ukupno neživotna osiguranja	11.357.199	12,1%	3.993.764	4,2%	11.178.741	11,8%	3.615.050	3,8%
Ukupno životna osiguranja	13.844.391	78,4%	24.267	0,1%	15.828.272	80,2%	44.943	0,2%
UKUPNO	25.201.590	22,6%	4.018.031	3,6%	27.007.013	23,5%	3.659.993	3,2%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS i filijala društava iz FBiH

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika (u ukupno obračunatoj premiji) zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja i osiguranja nezgode, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju (u ukupno obračunatoj premiji) u vrstama osiguranja od nezgode i osiguranja imovine od požara i prirodnih sila. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 9,6% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

2.1.5.2. Premija društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju⁴

Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju, u periodu od 01.01. do 30.06.2019. godine, iznosila je 27.036.254 KM ili 23,9% ukupno obračunate premije. U odnosu na isti period prethodne godine, premija obračunata putem ovih kanala prodaje bila je veća za 2.242.033 KM ili 9,0%.

U narednoj tabeli daje se pregled premije društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, obračunate putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja.

Tabela 15: Premija društava za osiguranje obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, po vrstama osiguranja (u KM)

Vrsta osiguranja	30.06. 2018.				30.06.2019.			
	Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera		Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Osiguranje nezgode	2.329.858	28,9%	2.133.061	26,4%	2.715.851	30,9%	2.059.189	23,4%
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	549.966	8,6%	278.078	4,4%	758.362	10,1%	309.875	4,1%
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	203.085	5,1%	668.797	16,8%	389.414	9,0%	634.429	14,7%
Osiguranje ostalih šteta na imovini	99.382	1,7%	886.692	15,0%	278.043	4,7%	321.721	5,4%
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	8.300.261	12,0%	102.384	0,1%	9.327.469	13,0%	50.265	0,1%

³ Odnosi se na 13 vrsta neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju oko jednog procenta.

⁴ Premija koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala putem zastupnika i brokera u osiguranju uključuje premiju osiguranja obračunatu na tržištu osiguranja Republike Srpske i FBiH

Vrsta osiguranja	30.06. 2018.				30.06.2019.			
	Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera		Obračunata premija putem zastupnika		Obračunata premija putem brokera	
	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji	Iznos	Učešće u ukupno obračunatoj premiji
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ostalo ⁵	615.660	17,9%	517.633	15,0%	669.849	16,7%	703.273	17,5%
Ukupno neživotna osiguranja	12.098.213	12,4%	4.586.644	4,7%	14.138.988	13,8%	4.078.753	4,0%
Ukupno životna osiguranja	8.090.779	79,0%	18.585	0,2%	8.781.198	81,5%	37.315	0,3%
UKUPNO	20.188.992	18,8%	4.605.229	4,3%	22.920.186	20,3%	4.116.068	3,6%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Premija neživotnih osiguranja koju su društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obračunala, putem zastupnika i brokera u osiguranju, iznosila je 18.217.741 KM (17,8% ukupno obračunate premije neživotnih osiguranja) i veća je za 9,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Putem zastupnika i brokera u osiguranju je obračunato 8.818.513 KM ili 81,8% premije životnih osiguranja, a što predstavlja povećanje obračunate premije putem ovih kanala prodaje za 8,7%. Premija obračunata putem zastupnika u osiguranju iznosila je 22.920.186 KM ili 20,3% ukupne premije, dok je premija obračunata putem brokera u osiguranju iznosila 4.116.068 KM ili 3,6% ukupne premije.

Najveće učešće obračunate premije putem zastupnika (u ukupno obračunatoj premiji) zabilježeno je u vrstama životnih osiguranja i osiguranja nezgode, a najveće učešće obračunate premije putem brokera u osiguranju (u ukupno obračunatoj premiji) zabilježeno je u vrstama osiguranja od nezgode i osiguranja imovine od požara i prirodnih sila. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila obračunata putem zastupnika i brokera u osiguranju, učestvovala je sa 13,1% u ukupno obračunatoj premiji ove vrste osiguranja.

U nastavku ovog izvještaja, koji se odnosi na osiguranje, koristiće se isključivo podaci i pokazatelji društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, a koji proizilaze iz poslovanja ovih društava za osiguranje i u Republici Srpskoj i u FBiH.

2.2. Bilansna struktura

Na osnovu dostavljenih finansijskih izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 01.01. do 30.06.2019. godine, u ovom poglavlju se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija.

2.2.1. Bilans stanja

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, iznosila je 493.318.965 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2018. godine bila je veća za 4,2%.

Skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj data je u sljedećoj tabeli⁶:

⁵ Odnosi se na 13 vrsta neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju oko jednog procenta.

⁶ Napomena: Prema Pravilniku o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za društva za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 63/16) u Bilans stanja u kolonu – Iznos na dan bilansa prethodne godine unosi se početno stanje tekućeg perioda.

Tabela 16: Aktiva- ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

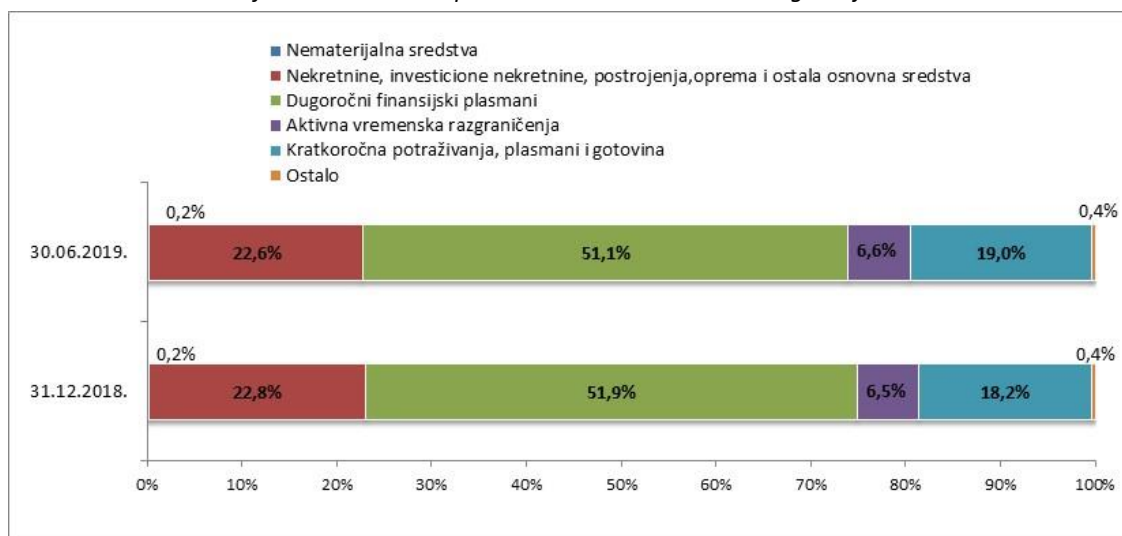
(u KM)

AKTIVA	31.12.2018. godina		30.06.2019. godina		Indeks 2019/18
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. STALNA IMOVINA (I+II+III)	354.843.466	74,9%	364.872.216	74,0%	102,8
I Nematerijalna sredstva	1.089.558	0,2%	1.173.962	0,2%	107,7
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala osnovna sredstva (1+2+3)	107.941.102	22,8%	111.375.618	22,6%	103,2
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	45.806.714	9,7%	45.874.839	9,3%	100,1
2. Investicione nekretnine	58.104.373	12,3%	61.210.922	12,4%	105,3
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	4.030.015	0,9%	4.289.857	0,9%	106,4
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	245.812.806	51,9%	252.322.635	51,1%	102,6
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	3.724.396	0,8%	3.915.839	0,8%	105,1
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospjeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	242.088.410	51,1%	248.406.796	50,4%	102,6
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	118.696.093	25,1%	128.446.749	26,0%	108,2
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	1.323.029	0,3%	1.669.216	0,3%	126,2
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	86.215.918	18,2%	93.765.177	19,0%	108,8
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	12.882.165	2,7%	14.910.426	3,0%	115,7
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja	7.074.460	1,5%	8.116.355	1,6%	114,7
3. Kratkoročni finansijski plasmani	41.699.207	8,8%	42.756.398	8,7%	102,5
4. Gotovina	24.560.087	5,2%	27.981.997	5,7%	113,9
III Aktivna vremenska razgraničenja	30.823.296	6,5%	32.796.841	6,6%	106,4
IV - Odložena poreska sredstva	333.851	0,1%	215.515	0,0%	64,6
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	473.539.559	100,0%	493.318.965	100,0%	104,2
VANBILANSNA AKTIVA	3.811.929		3.835.968		100,6
UKUPNA AKTIVA	477.351.488		497.154.933		104,1

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura poslovne aktive.

Grafikon 4: Struktura poslovne aktive društava za osiguranje iz RS

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz RS

U strukturi poslovne aktive, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, stalna imovina je učestvovala sa 74,0%, a tekuća imovina sa 26,0%.

Stalna imovina je povećana za 2,8%, a u okviru koje je povećan iznos na svim njenim pozicijama, odnosno povećan je iznos nematerijalnih sredstava za 7,7%, nekretnina, investicionih nekretnina, postrojenja, opreme i ostalih osnovnih sredstava za 3,2% i dugoročnih finansijskih plasmana za 2,6%. Na rast iznosa iskazanog na poziciji nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, opreme i ostala osnovna sredstva uticalo je povećanje iznosa na svim stavkama, pri čemu je samo porast iznosa investicionih nekretnina bio nominalno značajniji. U okviru dugoročnih finansijskih plasmana, povećano je učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 5,1%, zbog ulaganja jednog društva za osiguranje u povezano pravno lice. Na povećanje dugoročnih finansijskih plasmana matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima materijalno značajniji uticaj su imala ulaganja dva društva za osiguranje u zavisno, odnosno povezano pravno lice, dok povećanje ulaganja u finansijska sredstva koja se drže do roka dospijeca i u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju proizilazi iz povećanja iznosa uložених sredstava za pokriće tehničkih rezervi i minimalnog garantnog fonda u hartije od vrijednosti.

Povećanje iznosa na svim pozicijama tekuće imovine, rezultiralo je povećanjem ukupnog iznosa tekuće imovine za 8,2%, odnosno zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji povećana su za 26,2%, kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina za 8,8%, te aktivna vremenska razgraničenja za 6,4%. Učešće iznosa iskazanog na stavkama zaliha, stalnih sredstava i sredstava obustavljenog poslovanja namijenjenih prodaji, u iznosu poslovne aktive, je tek 0,3%, tako da povećanje od 26,2% nije imalo materijalnu značajnost. Na povećanje iznosa potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci (15,7%) uticalo je povećanje potraživanja po osnovu premije neživotnih osiguranja od 24,4%, te manje promjene iznosa ostalih kratkoročnih potraživanja. Najznačajnije učešće u iskazanom iznosu potraživanja iz specifičnih poslova i drugih potraživanja, koja su povećana za 14,7%, imala su potraživanja koja se odnose na uplaćene poreze na dobit, te potraživanja po osnovu ostvarenih prinosa na ulaganja. Povećanje ukupnog iznosa kratkoročnih finansijskih plasmana proizilazi iz povećanja iznosa kratkoročnih finansijskih plasmana u zemlji jednog društva za osiguranje, te promjena kod pojedinačnih društava u iznosima oročenih depozita, finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha namijenjenih trgovanju i finansijskih sredstava označenih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Povećanje iznosa gotovine (13,9%) je u vezi sa povećanjem iznosa sredstava na računima društava za osiguranje, a koja u skladu sa pravilnikom koji reguliše ulaganja sredstava društava za osiguranje služe za pokriće tehničkih rezervi.

Promjene iznosa na stavkama aktivnih vremenskih razgraničenja kod pojedinačnih društava za osiguranje rezultiralo je povećanjem ukupnog iznosa aktivnih vremenskih razgraničenja za 6,4%, a vezano je za promjene iznosa na stavkama razgraničenih troškova pribave, učešća reosiguravača u rezervama za štete i učešće reosiguravača u prenosnoj premiji.

Smanjenje iznosa odloženih poreskih sredstava za 35,4% nema materijalnu značajnost, jer je učešće iznosa iskazanog na ovoj poziciji, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, bilo tek 0,04%.

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, je neznatno povećana (0,6%) u odnosu na stanje na dan 31.12.2018. godine. Dio ove pozicije odnosi se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d) i na otpisana potraživanja jednog društva za osiguranje.

Skraćena šema pasive zbirnog bilansa stanja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj za 2018. i 2019. godinu, data je u sljedećoj tabeli:

Tabela 17: Pasiva - ukupno za sva društva za osiguranje

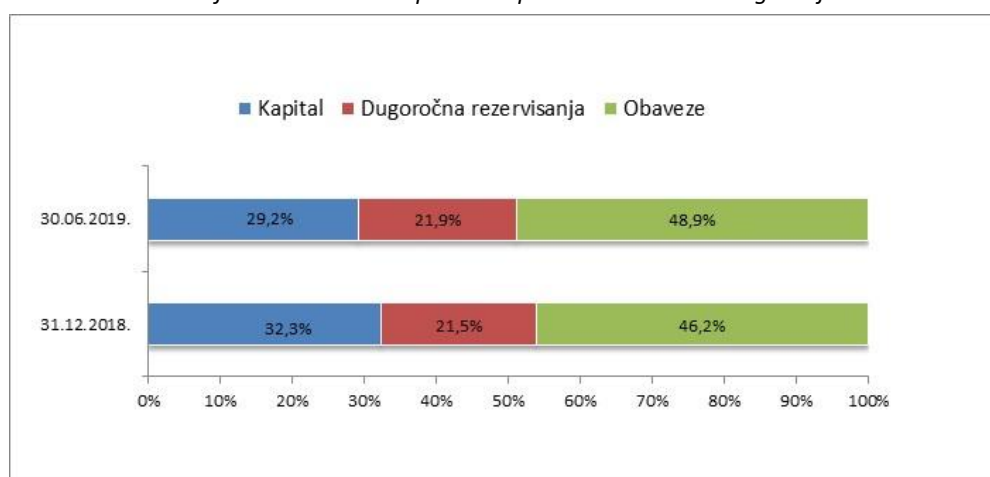
(u KM)

PASIVA	31.12.2018. godina		30.06.2019. godina		Indeks 2019/18
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. KAPITAL	152.741.155	32,3%	144.120.236	29,2%	94,4
1. Osnovni kapital	106.820.292	22,6%	106.820.292	21,7%	100,0
2. Emisiona premija	6.251.900	1,3%	5.838.218	1,2%	93,4
3. Emisioni gubitak	4.045.946	0,9%	4.045.946	0,8%	100,0
4. Rezerve iz dobitka	6.507.655	1,4%	7.126.812	1,4%	109,5
5. Revalorizacione rezerve	3.089.358	0,7%	3.255.274	0,7%	105,4
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	6.002.917	1,3%	6.583.406	1,3%	109,7
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstva raspoloživih za prodaju	2.310.034	0,5%	1.321.841	0,3%	57,2
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	43.679.928	9,2%	35.172.018	7,1%	80,5
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	10.997.693	2,3%	19.140.864	3,9%	174,0
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	32.682.235	6,9%	16.031.154	3,2%	49,1
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	13.254.915	2,8%	15.307.997	3,1%	115,5
12. Gubitak ranijih godina	9.432.585	2,0%	13.273.538	2,7%	140,7
13. Gubitak tekuće godine	3.822.330	0,8%	2.034.459	0,4%	53,2
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	101.579.624	21,5%	107.991.566	21,9%	106,3
V. OBAVEZE (1+2)	219.218.780	46,2%	241.207.163	48,9%	110,0
1. Dugoročne obaveze	2.292.846	0,5%	3.096.968	0,6%	135,1
2. Kratkoročne obaveze i PVR	216.925.934	45,8%	238.110.195	48,3%	109,8
2.1. Prenosna premija ŽO	5.692.266	1,2%	5.483.081	1,1%	96,3
2.2. Prenosna premija NŽO	108.575.009	22,9%	114.300.544	23,2%	105,3
2.3. Rezervisane štete ŽO	912.316	0,2%	1.211.689	0,2%	132,8
2.4. Rezervisane štete NŽO	72.900.962	15,4%	74.495.697	15,1%	102,2
2.5. Druga pasivna razgraničenja	4.288.880	0,9%	5.308.681	1,1%	123,8
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	24.556.501	5,2%	37.310.503	7,6%	151,9
G. POSLOVNA PASIVA	473.539.559	100,0%	493.318.965	100,0%	104,2
D. VANBILANSNA PASIVA	3.811.929		3.835.968		100,6
Đ. UKUPNA PASIVA	477.351.488		497.154.933		104,1

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje iz Republike Srpske

U narednom grafičkom prikazu je predstavljena struktura poslovne pasive.

Grafikon 5: Struktura poslovne pasive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranja iz RS

U strukturi poslovne pasive, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, kapital je učestvovao sa 29,2%, dugoročna rezervisanja sa 21,9% i obaveze sa 48,9%, pri čemu su tehničke rezerve (prenosna premija i rezervisane štete) činile 81,0% ukupnih obaveza.

Treba istaći da su, u strukturi poslovne pasive, iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali sa 39,6%, matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 21,5% i kapitala sa 29,2%, odnosno iznosi iskazani na ovim pozicijama učestvovali su ukupno sa 90,3% u poslovnoj pasivi. Iznosi iskazani na ovim pozicijama i njihov međusobni odnos bio je u skladu sa osnovnom djelatnošću i strukturom portfelja društava za osiguranje.

Kapital je smanjen za 5,6%, u okviru kojeg su smanjeni iznosi na stavkama emisiona premija (6,6%) i neraspoređeni dobitak (19,5%). Pored navedenog, na smanjenje kapitala uticalo je i povećanje gubitka do visine kapitala za 15,5%. U okviru pozicije kapital, povećani su iznosi na stavkama rezerve iz dobitka (9,5%), revalorizacione rezerve (5,4%) i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (9,7%), dok je smanjen iznos nerealizovanih gubitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (42,8%). Na stavkama osnovni kapital, odnosno akcijski kapital i emisioni gubitak nije bilo promjena iznosa.

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 6,3%, u okviru koje je povećan iznos matematičke rezerve za 6,7% i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja za 5,0%. Iznos matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja činili su 98,4% iskazanog iznosa dugoročnih rezervisanja. Povećanje iznosa matematičke rezerve i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja rezultat je sazrijevanja portfelja i rasta obračunate premije životnih osiguranja.

Ukupne obaveze povećane su za 10,0%, u okviru kojih su povećane dugoročne obaveze za 35,1%, te kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja za 9,8%. Dugoročne obaveze su se procentualno značajno povećale, ali njihovo učešće je bilo tek 0,6% u poslovnoj pasivi. Iznosi prenosne premije i rezervisanih šteta životnih i neživotnih osiguranja učestvovali su sa 82,1%, dok su obaveze po osnovu šteta i ugovorenih iznosa činile tek 0,2% ukupnog iznosa kratkoročnih obaveza i pasivnih vremenskih razgraničenja. Druga pasivna vremenska razgraničenja su povećana za 23,8%, u okviru kojih je povećan iznos prenosne premije saosiguranja, reosiguranja i retrocesija i rezervisanja za udjele u štetama po osnovu saosiguranja, reosiguranja i retrocesija, a vezano je za realizaciju zaključenih ugovora o reosiguranju.

Na povećanje ostalih kratkoročnih obaveza značajan uticaj je imalo povećanje obaveza za premiju reosiguranja u inostranstvu kod tri društva za osiguranje, te obaveza po osnovu dividende kod četiri društva za osiguranje.

2.2.2. Bilans uspjeha

Skraćena šema zbirnog bilansa uspjeha društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za prvo polugodište 2018. i 2019. godine, data je u sljedećoj tabeli.

Tabela 18: Bilans uspjeha - ukupno za sva društva za osiguranje iz RS

(u KM)

POZICIJA	30.06.2018.		30.06.2019.		Indeks 2019/18
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	113.698.890	93,3%	116.647.039	92,1%	102,6
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	10.940.745		11.313.104		103,4
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	92.087.904		96.787.382		105,1
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	3.639.665		1.581.105		43,4
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	1.336.897		1.206.698		90,3
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	52.801		140.213		265,5
6. Drugi poslovni prihodi	5.640.878		5.618.537		99,6

Izvršaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za period 01.01.2019. do 30.06.2019. godine

P O Z I C I J A	30.06.2018.		30.06.2019.		Indeks 2019/18
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	
II - Poslovni rashodi (1+2)	97.335.445	95,1%	104.377.639	94,4%	107,2
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	58.767.289		57.872.535		98,5
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	8.502.199		8.077.355		95,0
1.2. Naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	3.910.589		4.032.607		103,1
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	46.354.501		45.762.573		98,7
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	38.568.157		46.505.104		120,6
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	16.363.445		12.269.400		75,0
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	5.062.562	4,2%	5.547.634	4,4%	109,6
II - Finansijski rashodi	256.515	0,3%	271.795	0,2%	106,0
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	4.806.047		5.275.839		109,8
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	21.169.492		17.545.239		82,9
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	2.851.701	2,3%	1.862.368	1,5%	65,3
II - Ostali rashodi	3.477.231	3,4%	3.822.330	3,5%	109,9
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-625.530		-1.959.962		313,3
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	231.270	0,2%	1.357.795	1,1%	587,1
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	408.492	0,4%	1.697.390	1,5%	415,5
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	-177.222		-339.595		191,6
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	25.394	0,0%	69.834	0,1%	275,0
D I - RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA	171.202	0,2%	302.002	0,3%	176,4
Đ. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+ GIII+D-D1)	20.220.932		15.013.514		74,2
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT -Poreski rashodi perioda	1.149.351		991.679		86,3
Ž. ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	12.000		30.000		250,0
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (Đ-E-Ž)=(Z 1- Z 2)	19.059.581		13.991.835		73,4
1. Neto dobitak tekuće godine	19.331.205		16.026.294		82,9
2. Neto gubitak tekuće godine	271.623		2.034.459		749,0
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu			1.108.027	0,8%	
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	735.606	0,7%	18.679	0,0%	2,5
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	32.961	0,0%	81.974	0,1%	248,7
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III±III)	18.356.936		14.999.209		81,7
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+I1)	121.869.817	100,0%	126.592.697	100,0%	103,9
K. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+DI+III ± IIII+Ž)	102.363.530	100,0%	110.601.809	100,0%	108,0
L. UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	19.506.287		15.990.888		82,0
Lj. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	1.149.351		991.679		86,3
M. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	18.356.936		14.999.209		81,7

Izvori: finansijski izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu, u prvoj polovini 2019. godine, iznosili su 126.592.697 KM i bili su veći, u odnosu na isti period prethodne godine, za 3,9%.

Poslovni prihodi činili su 92,1% ukupnih prihoda, iznosili su 116.647.039 KM i bili su veći za 2,6%. U okviru poslovnih prihoda došlo je do povećanja prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja za 3,4% i neživotnih osiguranja za 5,1%, na šta je uticaj imalo povećanje obračunate premije. Povećanje je zabilježeno na stavki prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i prihodi

od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl (2,6 puta), ali učešće ovih prihoda je tek 0,1% u poslovnim prihodima. U okviru poslovnih prihoda, smanjenje je zabilježeno kod prihoda po osnovu učešća saosiguranja, reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja za 56,6%, jer je u prethodnom izvještajnom periodu bilo iskazano povećanje prihoda po ovom osnovu zbog realizacije osiguranog slučaja koji je u značajnijem iznosu pokrивao reosiguravač. Smanjenje prihoda od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja od 9,7%, te i smanjenje drugih poslovnih prihoda za 0,4% nije imalo materijalnu značajnost sa stanovišta ostvarenog rezultata.

Finansijski prihodi činili su 4,4% ukupnih prihoda i bili su veći za 9,6%. Ostali prihodi su učestvovali sa 1,5% u ukupnim prihodima i bili su manji za 34,7%, a što je rezultat manjeg iznosa naplate otpisanih potraživanja kod dva društava za osiguranje.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine porasli su za 5,8 puta i to uglavnom kod dva društva za osiguranje i odnose se na prihode od usklađivanja vrijednosti nematerijalnih sredstava, nekretnina postrojenja, opreme i investicionih nekretnina.

Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina su povećani za 2,7 puta, međutim zbog niskog učešća u ukupnim prihodima njihov uticaj na ukupan rezultat nije imao materijalnu značajnost. Dobici utvrđeni direktno u kapitalu proizilaze iz dobitaka po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju kod tri društva za osiguranje.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu, iznosili su 110.601.809 KM i bili su veći za 8,0%.

Poslovni rashodi činili su 94,4% ukupnih rashoda, iznosili su 104.377.639 KM. U strukturi poslovnih rashoda, funkcionalni rashodi su učestvovali sa 55,4%, i manji su za 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru funkcionalnih rashoda povećale su se naknade šteta, ugovorenih iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja za 3,1%, zbog povećanja iznosa rashoda po osnovu premija i provizija reosiguranja i rezervisanja za štete po osnovu životnih osiguranja. Sa druge strane, smanjen je iznos rashoda za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose za 5,0% i iznos po osnovu naknade šteta i ostalih naknada neživotnih osiguranja za 1,3%. Troškovi sprovođenja osiguranja učestvovali su sa 44,6% u poslovnim rashodima i povećani su za 20,6%, a čine ih troškovi amortizacije i rezervisanja (3,5%), troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi (64,8%) i troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (31,7%).

Finansijski rashodi učestvovali su u ukupnim rashodima sa 0,2%, ostali rashodi sa 3,5%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 1,5%, rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina sa 0,3% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,02%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, promjene na pozicijama navedenih rashoda nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak iznosio je 12.269.400 KM i bio je manji za 25,0%, dok je dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 17.545.239 KM i bio je manji za 17,1%.

Neto rezultat perioda je dobitak u iznosu od 13.991.835 KM. Deset društava za osiguranje je iskazalo neto dobitak u iznosu od 16.026.294 KM, dok je pet društava iskazalo neto gubitak u iznosu od 2.034.459 KM. Ukupan neto rezultat u obračunskom periodu na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda i dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu, sa jedne strane, i ukupnih rashoda, gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit, sa druge strane, bio je dobitak u iznosu od 14.999.209 KM.

2.3. Finansijski i tehnički pokazatelji

2.3.1. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

2.3.1.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi je bitan preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u djelatnost osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz neposredne kontrole.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 6: Ukupno obračunate tehničke rezerve svih društava za osiguranje iz RS

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, iznos ukupno obračunatih tehničkih rezervi svih društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj bio je veći za 9,2%, u odnosu na stanje na dan 30.06.2018. godine.

Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate štete i naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnih i neživotnih osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

2.3.1.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotnih osiguranja

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, iznosile su 191.387.793 KM i bile su veće u odnosu na isti dan prethodne godine za 7,0%. Povećanje iznosa obračunatih tehničkih rezervi vezano je za povećanje iznosa obračunate premije i realizaciju rizika preuzetih zaključivanjem ugovora o osiguranju.

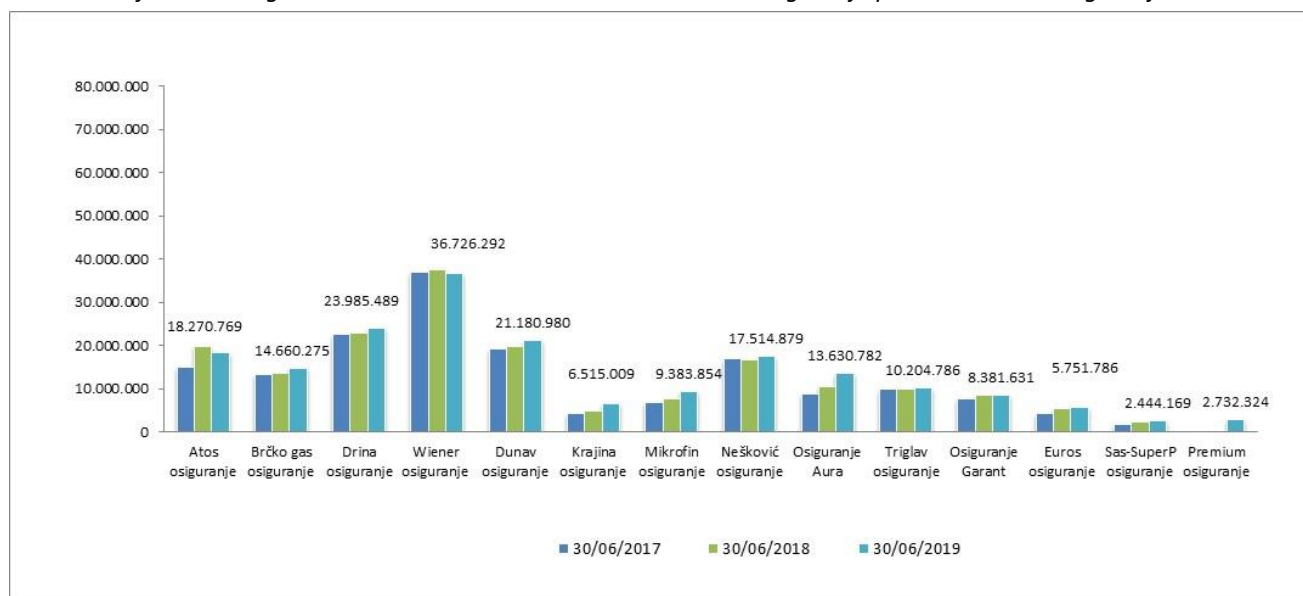
Grafikon 7: Ukupno obračunate tehničke rezerve društava za neživotna osiguranje

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.⁷

Grafikon 8: Pregled obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

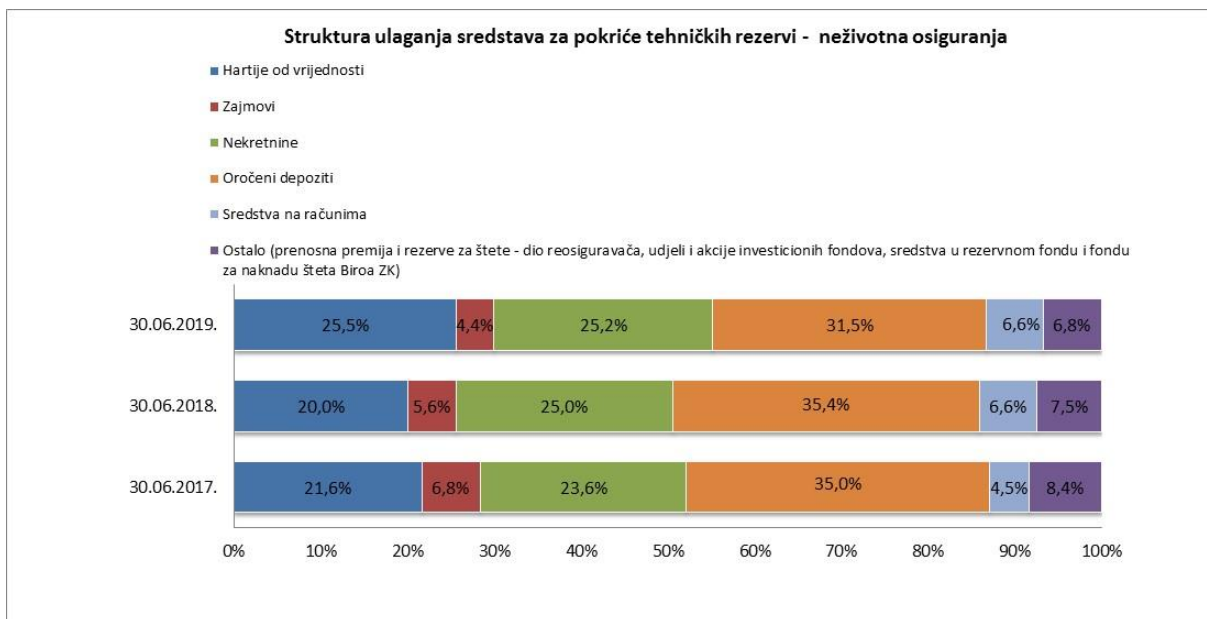
Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, u odnosu na isti dan prethodne godine, kod tri društva za osiguranje došlo do smanjenja iznosa obračunatih tehničkih rezervi, a što je uzrokovano smanjenjem iznosa obračunate prenosne premije zbog manjeg iznosa obračunate premije jednog društva za osiguranje, dok je kod dva društva za osiguranje u vezi sa obračunom rezervi za štete.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

⁷ U grafikonu nije dat podatak o obračunatim tehničkim rezervama neživotnih osiguranja za Grawe osiguranje a.d. Banja Luka jer je, njihov iznos tek 4.768 KM (0,00249%), a što je u skladu sa obračunatom premijom neživotnih osiguranja ovog društva. Stoga ovaj podatak ne bi bio vidljiv na grafikonu.

Grafikon 9: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ukupnih ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imali su oročeni depoziti, hartije od vrijednosti i nekretnine sa ukupnim učešćem od 82,2%. Ulaganja u hartije od vrijednosti, prvenstveno u obveznice čiji je emitent Republika Srpska, bilježe rast. Vezano za ulaganja u nekretnine, kontinuirano je prisutan rizik realnosti procjene njihove vrijednosti.

Sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, jedno društvo za osiguranje iskazalo je nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi. Kod ostalih društava za osiguranje koja se bave neživotnim osiguranjima obezbijedena je kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

2.3.1.3. **Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životna osiguranje**

Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, iznosile su 112.950.126 KM i bile su veće, u odnosu na isti dan prethodne godine, za 13,1%. Rast obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja je stabilan i u skladu je sa rastom i starosnom strukturom portfelja životnih osiguranja.

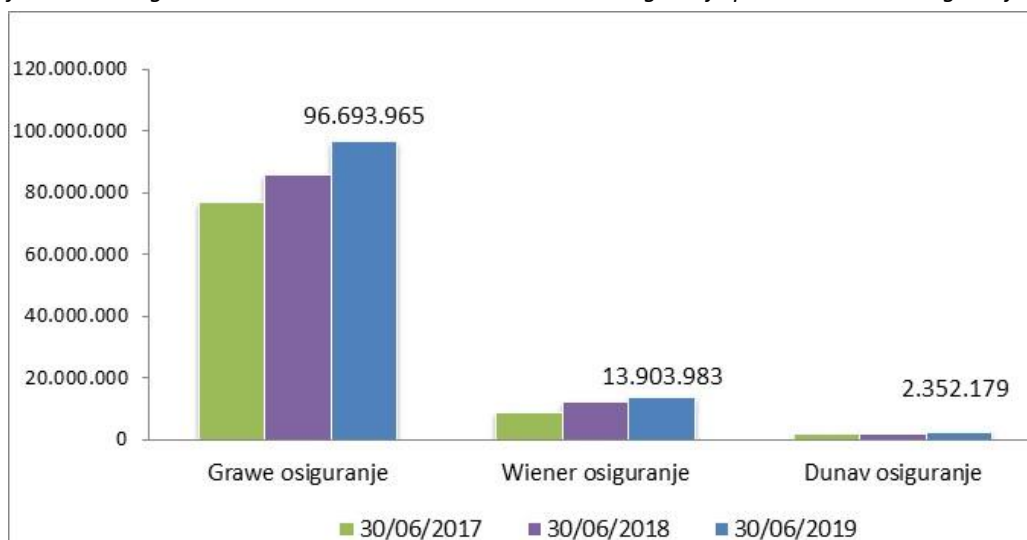
Grafikon 10: Ukupno obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Grafikon 11: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja po društvima za osiguranje iz RS

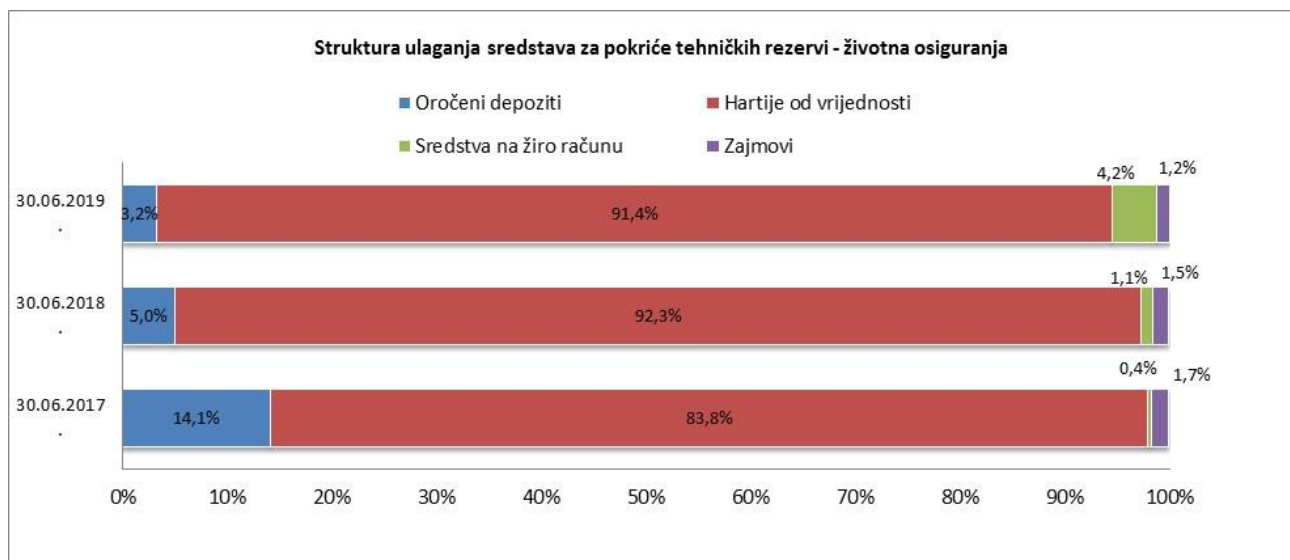

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava za osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja i u skladu je sa razlikama u starosnoj strukturi portfelja.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 12: Struktura ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

U strukturi ukupnih ulaganja sredstava za pokriće ukupno obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imale su hartije od vrijednosti, prvenstveno obveznice čiji je emitent Republika Srpska.

Kod svih društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijedena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokriva tehničkih rezervi životnih osiguranja.

2.3.2. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranje

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja).

U prvoj polovini 2019. godine, društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj su osiguranicima i korisnicima osiguranja isplatila 34.901.432 KM, ili 2,2% manje u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 19: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTA OSIGURANJA	(u KM)		
	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
Osiguranje nezgode	2.087.381	2.628.220	3.081.562
Zdravstveno osiguranje	173.586	449.837	243.634
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	4.495.802	4.381.932	5.130.632
Osiguranje robe u prevozu	6.101	4.041	26.726
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	600.973	936.238	1.250.253
Osiguranje ostalih šteta na imovini	388.952	478.382	691.996
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	16.905.067	23.123.407	20.926.226
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	190.316	172.219	133.614
Osiguranje kredita		830	33.468
Osiguranje garancija			861
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	16.840	29.591	31.959
Osiguranje pomoći	937	506	641
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	24.865.954	32.205.204	31.551.571
Životno osiguranje	3.433.183	3.038.149	2.816.419
Rente		1.324	1.332
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	390.307	446.823	532.111
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	3.823.490	3.486.296	3.349.861
UKUPNO	28.689.444	35.691.500	34.901.432

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Ukupno isplaćene obaveze iz neživotnih osiguranja iznosile su 31.551.571 KM i manje su za 2,0%, u odnosu na isti period prethodne godine. Korisnicima životnog osiguranja, u ovom izvještajnom periodu, isplaćeno je 3.349.861 KM, što u odnosu na isti period 2018. godine predstavlja smanjenje za 3,9%.

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za životna i neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa odnosnih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 20: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	30.06.2017.	30.06.2018.	30.06.2019.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima	68,9%	70,7%	72,6%
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima	83,8%	81,4%	76,4%
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima	96,7%	98,0%	97,9%
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima	99,5%	100,0%	99,7%

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje iz RS

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije bilo značajnijih promjena kod ovih pokazatelja.

U narednoj tabeli date su stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja u vrsti: osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, po društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 21: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja u vrsti: osiguranje od odgovornosti za motorna vozila na dan 30.06.2019. godine

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja
1.	Atos osiguranje a.d.	77,2%	99,2%
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	64,9%	100,0%
3.	Drina osiguranje a.d.	61,8%	100,0%
4.	Euros osiguranje a.d.	63,9%	98,7%
5.	Dunav osiguranje a.d.	63,5%	94,0%
6.	Wiener osiguranje a.d.	58,5%	94,3%
7.	Krajina osiguranje a.d.	41,6%	86,2%
8.	Mikrofin osiguranje a.d.	83,4%	100,0%
9.	Nešković osiguranje a.d.	63,0%	94,4%
10.	Osiguranje Aura a.d.	80,9%	100,0%
11.	Osiguranje Garant d.d.	64,1%	99,8%
12.	Premium osiguranje a.d.	65,5%	100,0%
13.	SAS-SuperP osiguranje a.d.	90,5%	100,0%
14.	Triglav osiguranje a.d.	65,7%	97,2%
	UKUPNO:	67,6%	97,9%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz Republike Srpske

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

2.3.3. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat obavljanja poslova osiguranja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa naprijed navedenih pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 22: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio neživotnih osiguranja

Opis	30.06.2018.	30.06.2019.
Racio šteta (%)	38,4	35,4
Racio troškova (%)	34,2	42,0
Kombinovani racio (%)	72,6	77,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja.

Sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, kombinovani ratio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, pri čemu je, u odnosu na isti dan prethodne godine, ratio troškova povećan zbog povećanja troškova sprovođenja osiguranja, dok je ratio šteta smanjen zbog smanjenja mjero-davnih šteta.

2.3.4. Pokazatelji rentabilnost imovine i rentabilnosti vlastitih sredstava

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava, izračunata na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 23: Pokazatelji rentabilnosti

Opis	30.06.2018.	30.06.2019.
Povrat na uloženu imovinu (ROA) (%)	4,1	2,9
Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) (%)	13,3	9,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu. Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital.

Vrijednosti navedenih pokazatelja, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, ukazuju da su i rentabilnost imovine i rentabilnost kapitala smanjene u odnosu na isti dan prethodne godine, a što je rezultat smanjenja neto rezultata perioda.

2.3.5. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja, izračunati na osnovu zbirnih iznosa pozicija iz izvještaja društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Tabela 24: Ostali pokazatelji poslovanja društava za osiguranje

Opis	30.06.2018.	30.06.2019.
Premija po zaposlenom (u KM)	75.278	72.633
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	85.403	80.594
Dobit po zaposlenom (u KM)	12.864	8.986
Dobit/Ukupan prihod (%)	15,1	11,2
Racio solventnosti (%)	144,8	142,5
Opšta likvidnost (%)	4,1	3,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje iz RS

Iz prethodne tabele se vidi da su svi pokazatelji, obračunati sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, bili manji u odnosu na isti dan prethodne godine. Na smanjenje pokazatelja uticao je imao ostvaren manji neto rezultat perioda, manji prihodi i porast ukupnih rashoda, u odnosu na prethodni period. Takođe, broj zaposlenih je brže rastao od obračunate premije i ostvarenih prihoda, što je uticalo na smanjenje premije po zaposlenom i ukupnih prihoda po zaposlenom. Na smanjenje dobiti po zaposlenom, te odnosa dobiti i ukupnih prihoda uticalo je smanjenje neto rezultata perioda. Racio solventnosti, iako je neznatno smanjen u odnosu na isti period prošle godine, i dalje pokazuje da solventnost nije bila ugrožena. Koeficijent opšte likvidnosti je značajno veći od 1, što odražava sposobnost izmirenja obaveza u rokovima dospjeća.

3. DOBROVOLJNO PENZIJSKO OSIGURANJE

3.1.1. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Djelatnost dobrovoljnog penzijskog osiguranja, u izvještajnom periodu, obavljalo je jedno društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, a to je: Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Nakon dobijanja dozvole za organizovanje i upravljanje jednim dobrovoljnim penzijskim fondom, ovo društvo je krajem 2017. godine počelo sa obavljanjem djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja.

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka je bilo u većinskom stranom vlasništvu sa učešćem od 67% u ukupnom kapitalu („Skupna“ d.d. Ljubljana 34%, „European Bank for Reconstruction and Development“ 16,5% i „Enterprise Expansion Fund“ 16,5%).

U narednoj tabeli je prikazan skraćeni bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, sa stanjem na dan 31.12. 2018. i 30.06 2019. godine.

Tabela 25: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

POZICIJA	(u KM)				
	31.12. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Indeks 2019/18
AKTIVA					
A. STALNA SREDSTVA	1.529.813	43,1	1.507.087	45,1	98,5
I - Nematerijalna sredstva	26.027	0,7	25.676	0,8	98,7
II - Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine	153.786	4,3	131.411	3,9	85,5
III - Biološka sredstva i sredstva kulture	0	0,0	0	0,0	
IV - Dugoročni finansijski plasmani	1.350.000	38,0	1.350.000	40,4	100,0
V - Odložena poreska sredstva	0	0,0	0	0,0	
B. TEKUĆA SREDSTVA	2.021.022	56,9	1.834.305	54,9	90,8
I - Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	0	0,0	0	0,0	
II - Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i gotovina	2.021.022	56,9	1.834.305	54,9	90,8
III - Odložena poreska sredstva	0	0,0	0	0,0	
V. POSLOVNA SREDSTVA	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
G. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	0	0,0	0	0,0	
D. POSLOVNA AKTIVA	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0	0,0	0	0,0	
E. UKUPNA AKTIVA	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
PASIVA					
A. KAPITAL	3.518.277	99,1	3.296.055	98,6	93,7
I - Osnovni kapital	4.400.000	123,9	4.400.000	131,7	100,0
II - Upisani neuplaćeni kapital	0	0,0	0	0,0	
III - Emisiona premija	0	0,0	0	0,0	
IV- Emisioni gubitak	0	0,0	0	0,0	
V - Rezerve	0	0,0	0	0,0	
VI - Revalorizacione rezerve	0	0,0	0	0,0	
VII - Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	0	0,0	0	0,0	
VIII - Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	220	0,0	307	0,0	139,5
IX - Neraspoređeni dobitak	0	0,0	0	0,0	
X - Gubitak do visine kapitala	881.503	24,8	1.103.638	33,0	125,2
1. Gubitak ranijih godina	326.033	9,2	881.503	26,4	270,4

POZICIJA	31.12. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Indeks 2019/18
2. Gubitak tekuće godine	555.470	15,6	222.135	6,6	40,0
B. REZERVISANJA, ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE I RAZGRANIČENI PRIHODI	0	0,0	0	0,0	
V. OBAVEZE	32.558	0,9	45.337	1,4	139,2
I - Dugoročne obaveze	0	0,0	0	0,0	
II - Kratkoročne obaveze	32.558	0,9	45.337	1,4	139,2
G. POSLOVNA PASIVA	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1
D. VANBILANSNA PASIVA	0	0,0	0	0,0	
Đ. UKUPNA PASIVA	3.550.835	100,0	3.341.392	100,0	94,1

Izvor: Bilans stanja društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Vrijednost poslovne aktive i pasive, sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, iznosila je 3.341.392 KM i manja je za 209.443 KM ili 5,9%, u odnosu na stanje dana 31.12.2018. godine. U strukturi poslovne aktive, stalna sredstva učestvovala su sa 45,1%, a tekuća sredstva sa 54,9%.

Dugoročni finansijski plasmani učestvovali su sa 89,6% u strukturi stalnih sredstava, a odnosili su se na ulaganje u finansijsku imovinu raspoloživu za prodaju - obveznice Republike Srpske (1.000.000 KM) i oročene depozite (350.000 KM). Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine učestvovala su sa 8,7%, a nematerijalna sredstva sa 1,7% u stalnim sredstvima.

U strukturi tekućih sredstava, finansijska sredstva označena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha učestvovala su sa 54,5% (999.167 KM), oročeni depoziti sa 38,2% (700.000 KM), gotovina sa 4,5% (81.927 KM), dok su ostale pozicije zajedno učestvovala sa 2,8% (53.211 KM).

Kapital je učestvovao sa 98,6% (3.296.055 KM) u poslovnoj pasivi, i bio je manji od iznosa akcionarskog kapitala za iznos gubitka do visine kapitala (1.103.638 KM) i iznos nerealizovanih gubitaka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (307 KM). Obaveze su učestvovala sa 1,4% (45.337 KM) u poslovnoj pasivi, a odnosile su se na kratkoročne obaveze koje prizilaze iz tekućeg poslovanja.

U narednoj tabeli daje se skraćeni bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom, za prvo polugodište 2018. i 2019. godine.

Tabela 26: Bilans uspjeha društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

(u KM)

POZICIJA	30.06. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Indeks 2019/18
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi	1.419	4,1	12.191	12,5	859,1
II - Poslovni rashodi	295.894	98,3	320.005	100,0	108,1
B. POSLOVNI DOBITAK	0	0,0	0	0,0	
V. POSLOVNI GUBITAK	294.475		307.814		104,5
G. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	28.938	83,7	28.301	28,9	97,8
II - Finansijski rashodi	14	0,0	14	0,0	100,0
D. DOBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	0	0,0	0	0,0	
Đ. GUBITAK REDOVNE AKTIVNOSTI	265.551		279.527		105,3
E. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	0	0,0	1.588	1,6	
II - Ostali rashodi					
Ž. DOBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0	0,0	1.588		
Z. GUBITAK PO OSNOVU OSTALIH PRIHODA I RASHODA	0	0,0	0	0,0	
I- PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	4.205	12,2	55.804	57,0	1.327,1

POZICIJA	30.06. 2018.	%	30.06. 2019.	%	Indeks 2019/18
II. Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	5.115	1,7			
J. DOBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	0	0,0	55.804		
K. GUBITAK PO OSNOVU USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	910		0	0,0	
L. NETO DOBITAK I NETO GUBITAK PERIODA					
I - Neto dobitak perioda	0		0		
II -Neto gubitak perioda	266.461		222.135		83,4
UKUPNI PRIHODI	34.562	100,0	97.884	100,0	283,2
UKUPNI RASHODI	301.023	100,0	320.019	100,0	106,3

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Ukupni prihodi su, u prvom polugodištu 2019. godine, iznosili 97.884 KM, a u okviru kojih su prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine učestvovali sa 57,0%, finansijski prihodi (prihodi od kamata) sa 28,9%, poslovni prihodi (prihodi od ulazne naknade i naknade za upravljanje) sa 12,5% i ostali prihodi sa 1,6%.

Ukupni rashodi su iznosili 320.019 KM, a činili su ih poslovni rashodi u iznosu od 320.005 KM i materijalno neznačajan iznos finansijskih rashoda. Poslovni rashodi su se odnosili na troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode, te troškove materijala, amortizacije, poreza, doprinosa i nematerijalne troškove. Neto rezultat, u izvještajnom periodu, je gubitak u iznosu od 222.135 KM.

3.1.2. Dobrovoljni penzijski fond

U okviru djelatnosti dobrovoljnog penzijskog osiguranja, organizovan je jedan dobrovoljni penzijski fond, a to je: Evropski dobrovoljni penzijski fond Banja Luka. Ovim fondom upravlja Društvo za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka. Fond je organizovan, kao otvoreni dobrovoljni penzijski fond, radi prikupljanja novčanih sredstava dobrovoljnom uplatom penzijskog doprinosa od strane obveznika uplate i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine, i nema svojstvo pravnog lica. Prva uplata u dobrovoljni penzijski fond izvršena je dana 30.11.2017. godine. Sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, ukupan broj aktivnih članova fonda bio je 1.983. Od ukupnog broja aktivnih članova, 98,4% je pristupilo dobrovoljnom penzijskom fondu putem penzijskih planova, a 1,6% putem individualnih ugovora o članstvu.

U narednoj tabeli prikazan je skraćeni bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda, sa stanjem na dan 31.12. 2018. i 30.06 2019. godine.

Tabela 27: Bilans stanja dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	(u KM)			
	31.12.2018.	%	30.06.2019.	%
A. UKUPNA IMOVINA	302.155	100,0	786.772	100,0
I Gotovina	34.631	11,5	74.630	9,5
II Ulaganja fonda	266.015	88,0	704.839	89,6
III Potraživanja	459	0,2	2.559	0,3
IV Odložena poreska sredstva	0	0,0	0	0,0
V Aktivna vremenska razgraničenja	1.050	0,3	4.744	0,6
B. OBAVEZE	2.438	100,0	2.576	100,0
I Obaveze po osnovu poslovanja fonda	0	0,0	0	0,0
II Obaveze po osnovu troškova poslovanja	50	2,1	107	4,2
III Obaveze prema društvu za upravljanje	1.647	67,6	2.468	95,8
IV Kratkoročne finansijske obaveze	0	0,0	0	0,0

Pozicija	31.12.2018.	%	30.06.2019.	%
V Dugoročne obaveze	0	0,0	0	0,0
VI Ostale obaveze fonda	0	0,0	0	0,0
VII Odložene poreske obaveze	0	0,0	0	0,0
VIII Pasivna vremenska razgraničenja	0	0,0	0	0,0
IX Obaveze po osnovu članstva	741	30,4	0	0,0
V. NETO IMOVINA FONDA	299.717		784.196	
G. KAPITAL	299.717		784.196	
I Osnovni kapital	295.118		765.451	
II Kapitalne rezerve	0		0	
III Revalorizacione rezerve	3.861		16.313	
IV Rezerve iz dobiti	0		0	
V Neraspoređena dobit	781		2.432	
VI Nepokriveni gubitak	43		0	
VII Nerealizovani dobitak/gubitak	0		0	
D. BROJ EMITOVANIH AKCIJA/UDJELA	29.864,1612602		76.067,7464843	
Đ. NETO IMOVINA PO UDJELU/AKCIJI	10,03600		10,30918	
E. VANBILANSNE EVIDENCIJE	0		0	

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Sa stanjem na dan 30.06.2019. godine, ukupna imovina dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 786.772 KM, u kojoj je gotovina učestvovala sa 9,5%, ulaganja u hartije od vrijednosti (obveznice Republike Srpske) i depozite sa 89,6%, dok su ostale stavke u okviru imovine učestvovala sa 0,9%. Sa druge strane ukupne obaveze su iznosile tek 2.576 KM. Neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 784.196 KM. Broj emitovanih udjela tj. broj upisanih obračunskih jedinica iznosio je 76.067,7464843, a neto vrijednost po udjelu 10,30918 KM.⁸ Stopa prinosa na neto imovinu dobrovoljnog penzijskog fonda iznosila je 5,60590%. Osnovni kapital, odnosno udjeli činili su 97,6% ukupnog kapitala.

U narednoj tabeli prikazan je skraćeni bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda, za prvo polugodište 2018. i 2019. godine.

Tabela 28: Bilans uspjeha dobrovoljnog penzijskog fonda

Pozicija	(u KM)	
	30.06.2018.	30.06.2019.
A.REALIZOVANI PRIHODI I RASHODI		
I Poslovni prihodi	393	7.365
II Realizovani dobitak	0	0
III Poslovni rashodi	412	5.670
IV Realizovani gubitak	0	0
V Realizovani dobitak/gubitak	0	0
I Realizovani dobitak	0	1.694
II Realizovani gubitak	19	0
VI Finansijski prihodi	0	0

⁸ Vrijednost obračunske jedinice fonda na dan vrednovanja utvrđuje se dijeljenjem vrijednosti neto imovine fonda sa ukupnim brojem obračunskih jedinica. Ukupan broj obračunskih jedinica fonda, na dan vrednovanja, izračunava se na način da se broj obračunskih jedinica od poslednjeg dana za koji je obračunata vrijednost obračunske jedinice fonda, uveća za broj obračunskih jedinica koji je dobijen evidentiranjem obračunskih jedinica na individualne račune članova fonda na osnovu zaprimljenih uplata, te umanjati za broj obračunskih jedinica koji je dobijen prestankom članstva na dan vrednovanja.

Pozicija	30.06.2018.	30.06. 2019.
VII Finansijski rashodi	0	0
B. REALIZOVANI DOBITAK / GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	19	1.694
V. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT	0	0
G.REALIZOVANI DOBITAK / GUBITAK POSLIJE OPOREZIVANJA	19	1.694
D.NEREALIZOVANI DOBICI I GUBICI		
I Nerealizovani dobiti	0	12.452
II Nerealizovani gubici	0	0
Đ. UKUPNI NEREALIZOVANI DOBITI (GUBICI) FONDA	0	12.452
E.POVEĆANJE (SMANJENJE) NETO IMOVINE OD POSLOVANJA FONDA	19	14.146

Izvor: Finansijski izvještaji društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondom

Ostvareni prihodi dobrovoljnog penzijskog fonda, u prvom polugodištu 2019. godine, su proistekli iz poslovnih prihoda, a činili su ih prihodi od kamata, prihodi od diskonta po osnovu hartija od vrijednosti i prihodi od dividendi. Rashode su činili poslovni rashodi koji su proistekli iz naknada društvu za upravljanje, naknada banci depozitaru i naknada troškova platnog prometa. Realizovani dobitak, odnosno poslovni dobitak iznosio je 1.694 KM, a nerealizovani dobiti ostvareni po osnovu hartija od vrijednosti iznosili su 12.452 KM, te je dobrovoljni penzijski fond ostvario povećanje neto imovine fonda u iznosu od 14.146 KM.